



Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4849/25
6.11.2025.године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светланае Павић, председника већа, Александре Лековић и Сање Кнежевић Јојић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Богосав Самарцић, адвокат из Београда, Ивана Ђаје 19, против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова - Сектор за ванредне ситуације, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, Косовска 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 1157/24 од 14.07.2025. године, у седници већа одржаној дана 06.11.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 1157/24 од 14.07.2025. године у ставу другом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртм изреке пресуде Вишег суда у Београду П 1157/24 од 14.07.2025. године, тако што **СЕ ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија да тужиоцу АА на име трошкова парничног поступка исплати износ од 520.898,00 динара, са законском затезном каматом, почев од извршности пресуде до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе према поднеску тужиоца од 26.06.2025.године. Ставом другим изреке пресуде, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана је тужена да тужиоцу, на име накнаде материјалне штете, исплати износ од 5.644.661,40 динара са законском затезном каматом почев од 14.07.2025. године па до коначне исплате. Ставом трећим изреке пресуде, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу у којем је тражио да суд обавезе тужену да му на име накнаде материјалне штете, преко досуђеног, а до траженог износа од 5.650.800,00 динара, исплати износ од још 6.138,60 динара, са

законском затезном каматом почев од 14.07.2025. године, до коначне исплате, као неоснован. Ставом четвртим изреке пресуде, обавезана је тужена да тужиоцу, на име трошкова парничног поступка исплати износ од 622.148,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до коначне исплате.

Против наведене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу, побијајући исту у ставовима другом и четвртом изреке, из свих законом прописаних разлога.

Испитујући првостепену пресуду у границама законских овлашћења прописаних одредбом члана 386 ЗПП-а (“Службени гласник РС”, бр. 72/11 са свим каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је оценио да је жалба тужене делимично основана.

Побијана пресуда није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, а жалбом тужене се неосновано указује на битну повреду одредаба парничног поступка из тачке 12 наведене законске одредбе, имајући у виду да је у потврђујућем делу изрека ожалбене пресуде јасна и разумљива, а образложење садржи јасне и непротивречне разлоге о свим одлучним чињеницама, тако да се законитост и правилност исте могу са сигурношћу испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 14.05.2015. године општину Ивањица задесила је елементарна непогода – град, који је погодио воћне засаде и пољопривредне културе на подручју те општине. Услед ове непогоде оштећено је 80% засада малине тужиоца на површини од 1 хектара, што је констатовано у Записнику о прелиминарној процени штете, који је сачинила Комисија за процену штете, формирана од стране председника општине Ивањица. Тужиоцу је исплаћено 48.000,00 динара од наменских средстава које је Република Србија уплатила на рачун буџета општине Ивањица у циљу ублажавања насталих последица од елементарних непогода, а наведени износ представља процентуално 2% од укупног износа од 2.400.000,00 динара, колико је општинска комисија проценила штету на засаду тужиоца. Из исказа сведока ББ и ВВ, који су радили на пословима противградне одбране (стрелаца), а којима је суд у потпуности поверовао, утврђено је да сезона противградне одбране почиње 15. априла, а завршава се 15. октобра и да у време критичног догађаја, дана 14.05.2015. године, није деловала противградна заштита са противградних станица на територији општине Ивањица, јер није било обезбеђених ракета. Од стране Министарства унутрашњих послова, нису ангажовани стрелци из разлога што Сектор за ванредне ситуације МУП-а Србије није закључио уговоре са стрелцима и није им дао одобрење да дејствују. Противградне ракете нису испале ни из радарског центра који се налазио у суседној општини Сјеница, у којој је био стациониран изванредно број противградних ракета, које је обезбедила општина Ивањица. Из налаза и мишљења судског вештака за област пољопривреде, ужа специјалност - воћарство, Славољуба Радивојевића и допуне датог налаза, утврђено је да на парцелама тужиоца са два засада малине (Виламет 0.80ха и Микер 0.20ха), укупне површине 1.00ха, КО ..., потес ..., није било могуће поставити противградну мрежу, јер је за тако нешто потребна посебно организована акција, већих размера, на ширем подручју, односно на целој територији општине Ивањица. Оштећени тужиочеви засади малине налазе се на стрмом терену, са дугим падинама са контрападовима, испод планинског венца, са

израженим микрорељефом, стрмим и изломљеним бочним странама, на ветровитом подручју, тако да конфигурација терена апсолутно онемогућава постављање БГ мреже на парцели тужиоца. Вештак пољопривредне струке Славољуб Радојевић је утврдио износ укупне материјалне штете, која тужиоцу није исплаћена и она износи 5,644.661,40 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, а применом одредби чл. 2 и 8 Закона о ванредним ситуацијама, чл. 18 Закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности, чл. 3 Закона о министрствима, чл. 154, 172, 184, 206 и 414 Закона о облигационим односима и чл. 35 Устава Републике Србије, првостепени суд је закључио да је захтев тужиоца делимично основан. Ценећи пре свега приговор недостатка активне легитимације на страни тужиоца, суд је оценио да исти није основан. Из записника о прелиминарној процени штете, који је сачинио орган тужене, произлази да је тужилац пријавио штету на засадама малине на локацији ..., ..., која је тужиоцу већ делимично и исплаћена ван спора, а према решењу општине Ивањица о расподели наменских средстава на име помоћи Републике Србије за ублажавање насталих последица штете од елементарне непогоде-града, у мају 2015. године. Тиме је тужена фактички потврдила активну легитимацију тужиоца у овој правној ствари, при чему тужилац није морао да буде власник земљишта на коме су били оштећени засади. Одлучујући даље о приговору недостатка пасивне легитимације на страни тужене, првостепени суд је и овај приговор оценио као неоснован. Пасивна легитимација тужене произлази из цитираних законских одредби којима је прописана обавеза органа тужене да обезбеде превенцију заштите од града, регулисане Законом о метеоролошкој и хидролошкој делатности ("Службени гласник РС", бр. 88/2010), Законом о ванредним ситуацијама ("Сл. гласник РС", бр. 111/09, 92/11 и 93/12) и Законом о Министарствима ("Сл. гласник РС", бр. 44/14). По становишту првостепеног суда, Република Србија је била дужна да преко надлежног Сектора министарства унутрашњих послова врши испоруку противградних ракета, да обучава и финансира рад стрелаца и да даје дозволу за дејство противградних станица у ванредним ситуацијама (градоносни облаци). Сходно наведеном, тужена је била у обавези да и дана 14.5.2015. године успостави систем противградне заштите, што није учинила, а због чега је дошло до настанка штете за тужиоца. Непоступање тужене се огледа у томе што није потписала уговор о делу са физичким лицима која испаљују противградне ракете, нити је испоручила противградне ракете када је дошло до предметне елементарне непогоде – града, што је у директно узрочној вези са настанком штете коју је тужилац претрпео, а коју је тужена дужна да му накнади. Такође, евентуална солидарна одговорност општине по Закону о локалној самоуправи није од утицаја на обавезу тужене према тужиоцу, већ само може бити од утицаја на њихове међусобне односе и евентуалну регресну парницу између Републике Србије и општине. Суд је закључио да се у конкретном случају не ради ни о вишој сили која се није могла предвидети ни спречити, у смислу одредбе чл. 177 ЗОО, зато што се појава градоносних облака у метеоролошком смислу може предвидети управо предузимањем одговарајућих мера од стране тужене, а у циљу заштите од елементарних непогода и то у виду система противградне заштите, чијим правилним организовањем се штета могла спречити. Будући да се вештак у датом налазу изјаснио какав је терен где су били засади тужиоцеве малине (на стрмом терену, чија конфигурација онемогућава постављање противградних мрежа) као и да сами засади немају форму и карактеристике модерног воћног засада (положај, облик, висину, величину, правац, редове, уједначеност редова и међуредних растојања) и није било

могуће ставити их под мрежу, јер се не уклапају у постојећи стандард противградних мрежа, суд је закључио да тужилац није допринео настанку штете, јер из наведених објективних разлога није могао поставити противградне мреже, као заштиту од елементарних непогода. Висину штете суд је утврдио из налаза и мишљења вештака пољопривредне струке Славољуба Радојевића, који је приликом обрачуна умањио штету за исплаћену суму од стране општине у износу од 48.000,00 динара. На досуђени износ накнаде материјалне штете суд је тужиоцу досудио законску затезну камату почев од дана доношења пресуде, сходно одредби члана 277 ЗОО, имајући у виду да је даном пресуђења у овој правној ствари утврђена и висина накнаде. Суд је делимично одбио преостали део захтева, као превисоко постављен у односу на стварну штету која је утврђена вештачењем. Приликом одлучивања о висини накнаде, суд је ценио и наводе тужене да ефикасност противградне заштите није потпуна и да је успешна заштита од града мања од 50%, али их није прихватио, јер је на туженој био терет доказивања чињеница које умањују њену одговорност услед непредузимања неопходних мера за активирање система противградне заштите, што тужена током поступка није предложила у виду доказа вештачењем. Применом одредби чланова 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку, суд је обавезао тужену да накнади тужиоцу трошкове поступка у укупном износу од 622.148,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке па до коначне исплате.

И по становишту Апелационог суда првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку у потврђујућем делу јасне и довољне разлоге, које у свему као правилне прихвата и овај суд.

Наиме, Законом о ванредним ситуацијама (“Службени гласник РС”, бр. 111/2009, 92/2011 и 93/2012), прописано је да Република Србија обезбеђује изградњу јединственог система заштите и спасавања у складу са овим законом и другим прописима, као и програмима, плановима и другим документима који се односе на заштиту и спасавање и цивилну заштиту (члан 2). Систем заштите и спасавања је део система националне безбедности и интегрисани облик управљања и организовања субјеката система заштите и спасавања на спровођењу превентивних и оперативних мера у извршавању задатака заштите и спасавања људи и добара од последица елементарних непогода и других несрећа, укључујући и мере опоравка од тих последица (члан 8. тачка 2). Елементарна непогода је догађај хидрометеоролошког, геолошког или биолошког порекла, проузрокован деловањем природних сила као и што је, између осталих и град (члан 8. тачка 3). Република Србија финансира опремање, оспособљавање, изградњу и одржавање даљинског управљања система за узбуњивање (члана 132. став 1. тачка 4).

Законом о метеоролошкој и хидролошкој делатности (“Службени гласник РС”, бр. 88/2010), прописано је да државне мреже метеоролошких станица обухватају, између осталих, и мреже падавинских станица (члан 18). Влада, на предлог Републичког хидрометеоролошког завода, утврђује државне мреже метеоролошких станица, као и њихов програм рада и начин извештавања (члан 18. став 5).

Законом о министарствима (“Службени гласник РС”, бр. 44/2014), важећем у време штетног догађаја, прописано је да Министарство унутрашњих послова обавља

послове државне управе који се односе, између осталог, и на противградну заштиту (члан 11).

Одредбом члана 172 став 1 ЗОО, прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Постојање основа за накнаду штете према цитираној законској одредби представља услов да је државни орган штету проузроковао незаконитим или неправилним радом. Под незаконитим радом службеног лица или органа правног лица, сматра се поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примене, док се под неправилним радом подразумева чињење или нечињење противно уобичајеном и прописаном начину обављања делатности, чиме се повређује право или интерес неког лица.

Ценећи цитиране законске одредбе, а полазећи од наведеног чињеничног стања, правилан је закључак првостепеног суда да тужена није испунила обавезу успостављања система противградне заштите за 2015. годину, коју обавезу је била дужна да изврши у циљу заштите од елементарних непогода - града, сходно цитираним одредбама Закона о ванредним ситуацијама и Закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности. Тужена није обезбедила стрелце, нити је обезбедила противградне ракете, те је елементарна непогода – град оштетио малињак тужиоца и причинио му материјалну штету чија висина у време пресуђења износи од 5.644.661,40 динара, како је утврђено из налаза и мишљења вештака, који по математичкој рачуници тужена и није оспаравала.

Правни основ потраживања тужиоца заснива се на одговорности државе за незаконит и неправилан рад њених органа, а до чега је у конкретном случају дошло пропуштањем тужене да предузме потребне радње ради примене Закона. На овај закључак упућује и чињеница да је тужиоцу, као пољопривредном произвођачу, за пољопривредне културе оштећене приликом елементарних непогода дана 14.05.2015. године, у поступку ван спора већ исплаћен део накнаде штете у износу од 48.000,00 динара и то управо из средстава која су добијена од Републике Србије, Министарства финансија, а на име ублажавања насталих последица од елементарних непогода. Тиме је потврђена и активна легитимација тужиоца, док пасивна легитимација тужене произлази из чињенице да су послови противградне заштите у време настанка штетног догађаја били у надлежности МУП, Сектора за ванредне ситуације, као органа тужене одговорног за пропуст у области противградне заштите, до кога је дошло.

Стога су без утицаја на правилност побијане одлуке жалбени наводи тужене да би за штету могла бити одговорна само општина, по Закону о локалној самоуправи, а не и тужена. Наиме, иако општина у смислу члана 4 Закона о ванредној ситуацији представља једног од субјекта система заштите, на јединици локалне самоуправе чије се снаге и средства у смислу члана 5 тог закона прво користе у оквиру система заштите, у конкретном случају није могла самостално деловати на спречавању заштите од града (начело солидарности – свако учествује у заштити и спасавању у складу са својим могућностима и способностима), те није могла бити искључиво надлежна и једино одговорна за штету која је настала због неблаговременог организовања система противградне заштите. Сходно томе, за штету је у конкретном случају одговорно

више штетника, па је њихова одговорност солидарна по члану 207. ЗОО. Код солидарне одговорности оштећени има право избора у смислу члана 414. ЗОО, који је тужилац и извршио усмеравајући тужбу само против тужене Републике Србије. Сходно изнетом, указивање тужене о постојању одговорности општине, може бити од значаја само у евентуалној регресној парници између Републике Србије и општине, али не и у парници по тужби оштећеног против једног од солидарно одговорних штетника.

Неосновани су и жалбени наводи тужене да је реч о вишој сили, те да су испуњени услови за ослобођење од њене одговорности, по члану 177 Закона о облигационим односима. Ово с тога што се појава градоносних облака може у метеоролошком смислу предвидети и штета у претежном делу спречити. Управо због ове врсте елементарних непогода је и предвиђена противградна заштита, што је регулисано Законом, а држава је дужна да пружи превентивну заштиту од временских непогода проузрокованих деловањем природних сила, које могу бити природне појаве већих размера и којима може бити нанета штета већег обима. Сходно наведеном, у овом случају град не представља вишу силу услед које би тужена, у смислу одредбе члана 177 ЗОО, могла бити ослобођена одговорности, већ је реч о природној појави, чије се наступање могло предвидети, а чије је штетне последице тужена могла спречити или умањити, да су њени органи поступали у складу са Законом, односно да нису пропустили да предузму потребне мере.

Неосновано се жалбом тужене побија и чињенично-правни закључак првостепеног суда да је суд био дужан да умањи висину штете, из разлога што противградна заштита обезбеђује успешност од 70% заштите, што првостепени суд није ценио. Међутим, терет доказивања чињенице која умањује одговорност тужене због непредузимања неопходних мера за активирање система противградне заштите био је на страни тужене, која није предложила вештачење на ову околност, нити је приложила доказе из којих би било могуће несумњиво утврдити који је проценат успешности противградне заштите, па је правилно првостепени суд одлучио о висини штете правилом о терету доказивања из члана 231 ЗПП.

Без утицаја на правилност побијане одлуке су и жалбени наводи тужене да је погрешан закључак првостепеног суда да не постоји допринос тужиоца насталој штети, с обзиром на то да је суд слободном оценом доказа, у смислу одредбе члана 8 Закона о парничном поступку, оценио исказ тужиоца и налаз вештака којима се потврђује чињеница да тужилац није могао да постави систем противградне заштите на својим парцелама, због конфигурације терена, односно положаја парцела које се налазе на брдовитом терену, закључујући да нема његовог доприноса настанку штете. Тужена, међутим, ову чињеницу није оспорила ни на који начин, нити је предложила извођење доказа на ту околност, па је дужна да сноси последице недоказаности својих тврдњи да је тужилац допринео настанку штете и у којој мери.

Стога је неосновано и указивање тужене у жалби да првостепени суд није правилно ценио одредбу чл. 192. ЗОО, имајући у виду да у току поступка тужена није суду пружила ниједан доказ у прилог тврдњи да би штета настала и да је предузела све мере, односно да би предузете мере пружиле само 70% заштите, док је тужилац пружио доказе о узроку штете, њеној висини и разлозима због којих није био у могућности да штету отклони или умањи употребом других средстава. У таквој ситуацији, по оцени

овог суда, не постоји основ умањења одговорности тужене за насталу штету, за коју одговара у вези са вршењем послова од општег интереса у смислу одредбе чл.184 ЗОО, а које одговорности би се ослободила само када би доказала да се понашала као добар привредник и да из оправданих разлога није могла организовати систем противградне заштите, што тужена, на којој је био терет доказивања, није доказала.

Како се ни осталим жалбеним наводима тужене не доводи у сумњу правилност и законитост ожалбене пресуде у потврђујућем делу, то је, применом одредбе члана 390 ЗПП донета одлука као у ставу првом изреке пресуде.

Међутим одлука о трошковима парничног поступка није донета правилном применом материјалног права. Ово стога што првостепени суд није правилно применио одредбу чл. 154, када је ценио који су трошкови били потребни ради вођења парнице.

По схватању Апелационог суда, тужиоцу, с обзиром на успех у спору, припада право на накнаду нужних и потребних трошкови за вођење поступка и то: трошкова на име састава тужбе и једног образложеног поднеска у износу од 33.750,00 динара, трошкова заступања од стране адвоката на 6 одржаних рочишта у износу од по 38.250,00 динара, трошкова приступа пуномоћника адвоката на 5 неодржаних рочишта у износу од по 21.375,00 динара, трошкови вештачења у износу од 40.000,00 динара као и трошкова судске таксе на одлуку у износу од 77.023,00 динара, све имајући у виду висину досуђеног износа и одредбе чл. 153, 154 и 163 ЗПП, те важећу АТ и ТТ.

Сходно наведеном, одлука о трошковима парничног поступка преиначена је применом члана 401. тач. 3. ЗПП, те је одлучено као у ставу другом изреке ове пресуде и тужена обавезана да тужиоцу накнади укупан износ од 520.898,00 динара на име трошкова поступка.

Одлучујући о захтеву тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, овај суд је оценио да је захтев неоснован, имајући у виду да је тужена само у незнатном делу успела у поступку по жалби, те је, применом одредбе члана 165 став 1 ЗПП, донета одлука као у ставу трећем изреке пресуде.

**Председник већа-судија
Светлана Павић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић